

PROTOCOL PESTEN

Inhoud

Wat is pesten?.....	2
Signalen van pesterijen.....	2
Signalen van de slachtoffer.....	3
Hoe herken je een pester?.....	3
Hoe kun je pesten voorkomen?.....	3
Wat doen we eraan?.....	4
Aanpak van Pestgedrag.....	4
Regels.....	8

Wat is pesten?

In een veilige omgeving kun je te vaak plagen, vervelende grapjes maken of een begin van pesten nooit helemaal uitsluiten. Maar je kunt er als team samen met de kinderen wel voor zorgen dat het niet tot langdurig pesten of 'herhaald geweld' komt. Het pesten op school is een serieus probleem. Daarom moet er op de BSO ook op gelet worden. Slechts onder bepaalde voorwaarden spreken we over pesten:

- Pesten gebeurt systematisch. Wie gepest wordt, staat herhaaldelijk en over een lange periode bloot aan pesterijen. Dat in tegenstelling tot plagen. Plagen is onschuldig en blijft eerder eenmalig.
- Bij pesten is de machtsverhouding ongelijk. De pester is steeds sterker dan de gepeste. De gepeste kan zich moeilijk verdedigen tegen degenen die pesten.
- Schade: er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.
- Herhaald: het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt hebben.
- Opzet: de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat, maar gaat er bewust mee door.

Plagen is vaak een incidenteel, onbezonnen en spontaan negatief gedrag, waarbij humor een rol kan spelen. Het herhaaldelijk en langdurig karakter ontbreekt hierbij. Het plagen speelt zich af tussen twee kinderen of groepen die min of meer gelijk zijn.

Pesten wordt gekarakteriseerd door het feit dat er sprake is van herhaaldelijke negatieve acties naar één persoon die meestal ook niet gelijk is aan de pester of de pesters. Wat het slachtoffer ook doet, het is nooit goed. Op de achtergrond is vaak een zwijgende groep kinderen erbij betrokken. Zij vormen het publiek van de pester, waar hij zijn succes aan af meet.

Een ander soort van pesten is het digitaal pesten. Dit gebeurt als kinderen, over de chat of mail, gepest worden tijdens BSO tijd. Het Parelkje weet dat dit vaak voorkomt en daarom mogen kinderen van de BSO ook niet gebruik maken van chatprogramma's tijdens de BSO tijd.

Signalen van pesterijen

- eventuele vrienden van de gepeste ook gaan buiten sluiten
- herhaaldelijk zogenaamd leuke opmerkingen maken over iemand in de groep
- Een kind in de groep voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- opmerkingen maken over kleding of andere uiterlijke dingen
- buiten school/bsso tijd het kind opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna lopen
- bezittingen afpakken en/of kapot maken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Vaak een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen

Signalen van de slachtoffer

- Kind wil niet meer naar de Bso of is bang om naar de Bso te gaan
- Kind wil niet meer naar buiten of blijft in de buurt van de leidsters
- Kind klaagt regelmatig over buikpijn, hoofdpijn, etc.
- Kind ontwikkelt onzindelijk gedrag uit angst/spanning

Hoe herken je een pester?

- Problematische thuissituatie van de pester. Er wordt thuis bijvoorbeeld weinig aandacht aan het kind geschonken.
- Gevoel van anonimiteit. De pester voelt zichzelf alleen in de groep en probeert zich door iemand naar beneden te drukken belangrijk te maken.
- Kinderen moeten voortdurend met elkaar de competitie aangaan. Hierdoor ontstaat er geen gevoel van eigenwaarde.
- Strijd om macht in de groep.
- De pester ziet voorbeelden van autoritaire leiderschapstijl, bijvoorbeeld bij pedagogisch medewerker of leerkracht.

Hoe kun je pesten voorkomen?

Kinderen moeten leren hoe je met conflicten omgaat in de groep. Belangrijk hierbij is om het met de kinderen te hebben over:

Respect: hoe ga je met elkaar om? Wat is respectloos en wat niet?

Normaal: Wat is normaal gedrag? Wat zijn de regels op de BSO hiervoor en wanneer ga je over de regels heen?

Grenzen: hoe geef je de grens aan. Wanneer is NEE ook echt nee?

Geweld: hoe los je conflicten op zonder geweld?

Het eenmalig afspreken van gedragsregels of een anti-pestprotocol is niet voldoende. Het gaat ook om het trainen van sociale vaardigheden en het leren conflicten zonder geweld op te lossen. Dat vraagt van alle leerlingen dat ze leren tijdig 'Nee' en 'Stop' te zeggen en de geweldloze bemiddeling van anderen inroepen als het pesten niet stopt. Wij proberen kinderen op de BSO weerbaar te maken door ze veel conflicten zelf te laten oplossen. Aan de andere kant leren wij kinderen de grens van anderen te respecteren. Nee en stop, betekent ook nee en stop. Op de BSO hebben wij het regelmatig over buitensluiten en hoe je met kinderen omgaat. Wij spelen hier in op de beleving van de kinderen. 'Denk eens in hoe jij je zou voelen als..' werkt hierbij goed.

Op de groep kunnen we concreet pesten voorkomen door:

- Agressie in banen houden door veel te bewegen, sporten.
- Sporten in competitieverband, omgaan met regels en winnen en verlies
- Sporten zonder competitie, niet alles draait om winnen en verlies

- Meegeven van waarden en normen
- Kinderen veel verantwoordelijkheid geven
- In gesprek gaan met kinderen over pesten, buitensluiten doen we niet.
- Als pedagogische medewerker zelf positief leiding te geven

Wat doen we eraan?

We streven ernaar dat iedereen op onze BSO zich goed voelt. Het is dus heel belangrijk dat pesterijen gemeld worden. Doe dat bij de groepsleiding, directie, of bij de leidinggevende van de BSO. We vinden het ook belangrijk om de houding van de kinderen in de groep aan te pakken. Zij zijn het pesten begonnen of hebben passief meegedaan. Kinderen die passief mee pesten doen dit omdat ze zelf ook vaak bang zijn om gepest te worden. Daarom durven ze ook niet altijd naar de juf of meester te stappen. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leidster niet wordt opgevat als klikken.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Kinderen moeten weten dat dit geweld niet door de beugel kan en het ook niet loont. Door aan te geven dat het wel stoer is om het op te nemen voor iemand die gepest wordt, hopen we dat kinderen het wel durven te zeggen. Niets doen is niet goed! Kinderen zullen dit gedrag niet uit zichzelf veranderen maar moeten een voorbeeld krijgen van hoe het wel hoort.

Het is belangrijk dat ouders betrokken worden om het pesten aan te pakken. Het is zowel voor pesters als slachtoffers van belang dat de ouders meehelpen om hun gedrag op de juiste manier te veranderen.

Als blijkt dat er op Het Pareltje een kind gepest wordt, zal er samen met ouders gezocht worden naar een oplossing voor dit probleem. Signaleren en voorkomen vinden we een belangrijke taak. Als het gaat over het oplossen van het probleem zoeken we contact met andere instanties zoals de school. Samen kunnen zij dan een handelingsplan opstellen. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig.

Aanpak van Pestgedrag

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en /of pesten proberen wij en zij:

1. Eerst zelf (en samen) uit te komen
2. Op het moment dat één van de kinderen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem bij de leidsters voor te leggen.
3. De leidster brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties (zie consequenties).

4. Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leidster een duidelijk standpunt in en houdt een bestraffend gesprek met het kind die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester op het formulier "Dit-kan-niet" genoteerd en opgeborgen in de overdrachtsmap. Bij iedere melding op dit formulier omschrijft de leidster de toedracht. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag.

Leidsters en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leidster biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties

De leidster heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten; In zo'n geval stelt de leidster een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de groep te komen.

De leidster ziet dat een kind uit de groep wordt gepest (of de gepeste of mede Bso-kinderen komen het bij de leidster melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leidster neemt een duidelijk standpunt in. De straf is opgebouwd in vijf fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag.

Fase 1

- Binnen zitten gedurende een aantal afkoelminuten en eventueel herhalen als het geen gewenst effect heeft.
- Door gesprek; bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week of voor een afgesproken periode in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De Bso heeft alle activiteiten vastgelegd op het formulier "Dit-kan-niet" en de Bso heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de hulp van de Intern Begeleider van school, schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een kind tijdelijk te weren van de Bso of over te plaatsen naar een andere locatie (indien mogelijk).

Fase 5

- In extreme gevallen kan de Bso een kind weigeren op de groep.

Begeleiding naar het gepeste kind;

- Medeleven tonen en luisteren en vragen; hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld ja niet afzonderen.
- Het gepeste kind in te laten zien waarom een kind pest
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van het kind benadrukken
- Belonen (schouderklopje, aai over de bol) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met e ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen

Begeleiding naar de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, thuissituatie)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
- Excuses laten aanbieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de Bso; wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest > belonen als het kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop-eerst nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren
- Contact tussen ouders en Bso; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD
- Zoeken naar een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn

Adviezen aan de ouders van de gepeste kinderen;

1. Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind
2. Als pesten niet op de Bso gebeurt, maar buiten de Bso, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken
3. Pesten op de Bso kunt u het beste direct met de leidster bespreken
4. Door positieve stimulering en zogenoemde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen
5. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
6. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Adviezen aan de ouders van pester;

1. Neem het probleem van uw kind serieus
2. Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden
3. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
4. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
5. Besteed extra aandacht aan uw kind
6. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
7. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
8. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de Bso staat

Alle andere ouders;

1. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
2. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
3. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
4. Geef zelf het goede voorbeeld
5. Leer uw kind voor anderen op te komen

6. Leer uw kind voor zichzelf op te kom

Regels

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig vindt.
2. Komt niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben. Je komt niet aan de ander. Probeer eerst samen te praten en als dat niet lukt, dan ga je naar de leidster toe.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de leidster vertellen als er iets gebeurt is wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Vertel de leidster wanneer jezelf of iemand anders gepest wordt.
7. Blijft de pester doorgaan dan dat aan de leidster vertellen. Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. Niet aan de spullen van een ander zitten.
11. We luisteren naar elkaar.
12. Iemand niet op het uiterlijk (kleding, haar, bril) beoordelen of beoordeeld worden.
13. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Ze zijn ook welkom op onze Bso.
14. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten, achterna zitten om te pesten is beslis niet toegestaan.
15. Probeer eerst een ruzie bij te leggen door met elkaar te praten. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

